

## ГЛАВА XVIII

# ГРАЖДАНСКИ ВОЙНИ. ЦАРЬ КОНСТАНТИНЪ АСЕНЪ. УЗУРПАТОРЪТЪ ИВАЙЛО. ТАТАРСКО ВЛАДИЧЕСТВО

*Вжтрешни безредици и преврати. — Сърбинътъ Константинъ Асенъ (1258—1277). — Войни съ маджаритъ. — Съюзъ на Неаполитанскитъ Анжу съ сърби и българи срещу Византия. — Интригитъ на царица Мария. — Възстание. — Управление и смъртъ на узурпатора-царъ Ивайло (Лахана) (1277—1279). Византийскитъ претендентъ Иванъ Асенъ III. — Георги Тертерий (1280—1292) — основателъ на нова династия. — Нахлуване на ханъ Ногая. — Царъ Смилецъ, татарски васалъ. — Ханъ Чоки. — Светославъ, освободителъ на отечеството (1294).*

Следъ смъртъта на Калиманъ II боляритъ се събрали на съборъ, за да избератъ новъ царъ. Изборътъ падналъ върху сърбина Константинъ — синъ на Тихъ и внукъ на Стефанъ Немана<sup>1</sup>, храбъръ и уменъ човѣкъ, чийто наследствени владения се намирали близо до София, въ подножието на Витоша. За да запази наследственото си право, той се оженилъ за дъщерята на императора Теодоръ Ласкарисъ, внучката на Асена II, и приелъ името Константинъ Асенъ<sup>2</sup>. Първата си жена, съ която се развелъ, изпратилъ въ Никея като залогъ за миръ, въ което, споредъ византийската нравственостъ, никой не можалъ да намѣри нищо за укоръ<sup>3</sup>.

Между това Никейската империя, макаръ отъ година на година да ставала все по-силна, била принудена да води кръвопролитни войни съ епирцитъ. Тамошниятъ деспотъ Михаилъ II заелъ, въ съюзъ съ сърбитъ, цѣла западна Македония (1254); въ Прилѣпъ той обсадилъ военачалника и историка Акрополитъ и го взелъ въ пленъ. Главната му опора били французскитъ му зетьове Вилхелмъ Вилхардуенъ, князь Ахайски, и кралъ Манфредъ, който по него време току що билъ почналъ да се закрепва въ Албания следъ превземането на Корфу, Драчъ, Валона и Берагъ. Следъ разбиването, обаче, на съюзената епирско-мораитска войска въ Ворилската гора при Прилѣпъ<sup>4</sup>, сжкрушено било могъществото и на това деспотство (1259).

Теодоръ II Ласкарисъ умрѣлъ (въ августъ 1258 г.) и го наследилъ неговиятъ синъ Иванъ IV, шурей на новия български царъ, но само следъ една година това момче било свалено отъ престола и ослѣпено отъ Михаилъ VIII — първиятъ Палеологъ. Енергичниятъ узурпаторъ веднага влѣзълъ въ приятелски връзки съ българитъ; Акрополитъ, около Коледа 1260 г., се явява въ Търново и бива най-блѣскаво тамъ приетъ<sup>5</sup>. На следната година се изпълнило и заветното желание на Никейскитъ византийци. На 25 юний 1261 г. военачалникътъ Алексий Мелисенъ Стратегопулъ неочаквано пре-